

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004
0030 Oslo

Sendt via epost: postmottak@fad.dep.no

Deres ref.: 200803291-/HLI Vår ref.: 2009/261
AA KARO 053.0

Dato: 11.05.2009

Høringsuttalelse - utvidelse og revisjon av Referansekatalogen over anbefalte og obligatoriske IKT standarder i offentlig sektor

Det vises til høringsbrev datert 13.03.2009.

Konkurransetilsynet har følgende synspunkter på framlagte spørsmål:

1 Standarder for utveksling av dokumenter

De skisserte overgangsordninger synes generelt å være rimelige. Dog har vi noen merknader:

1.1 Format for lesing og (langtids)lagring (arkiv)

Med hensyn til krav til format for lesing og langtidslagring/-lesbarhet, finner vi det riktig og viktig at dette jamføres med krav fastsatt i Riksarkivarens forskrift, kapittel VIII. Her stilles det entydig krav om PDF/A, gjeldende fra 01.01.2008:

”§ 8-17 Godkjente dokumentformater ved avlevering og deponering

Elektroniske dokumenter med tekst og bilde eller grafikkobjekter kan være lagret i følgende dokumentformater ved avlevering og deponering:

d) PDF/A - ISO 19005-1:2005, versjon 1a eller 1b (“Conformance Level” A eller B). PDF/A erstatter Adobe PDF, jf. § 8-20 tredje ledd.

§ 8-20 Overgangsregler for andre dokumentformater

Formatene TIFF/IT (ISO 12639), SGML og HTML kan ikke brukes ved arkivering etter 1. januar 2008. Dokumenter som er arkivert i disse formatene før 1. januar 2008, aksepteres likevel ved senere deponering og avlevering.

Saksdokumentasjon som etter 1. januar 2008 er hentet fra World Wide Web i HTML-format, må ved deponering eller avlevering være konvertert til et annet godkjent dokumentformat.

Formatet Adobe PDF kan ikke brukes ved arkivering etter 1. januar 2009. Dokumenter som er arkivert i Adobe PDF før 1. januar 2009, aksepteres likevel ved senere deponering og avlevering.

Inntil 1. januar 2009 skal Adobe PDF-dokumenter lagres tilnærmet PDF/A, jf. § 8-17 første ledd bokstav d. Alle fonter skal så langt mulig være innbygd.

Dokumentene skal ikke ha innbygde filer som lyd og video eller funksjoner for fileksekring. Java Script skal ikke være benyttet, heller ikke Adobe PDF-funksjonen for innbygd skjema-håndtering. Dokumenter med innbygde PDF skjemadata må lagres i TIFF, og eventuelt deretter konverteres til PDF på ny.”

Konkurransetilsynet anser at det er betydelig arbeidsbesparende å motta / sende (saks)dokumenter (for lesing) i PDF/A-format, da dette eliminerer / reduserer behovet for konvertering (til PDF/A i hht Riksarkivets obligatoriske krav). Våre administrative systemer (NOARK 4 saksbehandling- og arkivsystem med elektronisk arkiv m.m.) er i ferd med å tilpasses dette (er delvis gjennomført, er avhengig av at leverandør tilbyr programvare som støtter dette helhetlig).

Vi vil oppfordre FAD / DIFI til å ta sterkere initiativ overfor systemleverandører (NOARK-sertifiserte) i form av insentiver / krav til helhetlige løsninger for formathåndtering og – konvertering med hensyn til langtidslagring og universell utforming.

1.2 Format for redigering

Format ODF er per i dag meget sjelden forekommende i vår virksomhet. MSOffice-format (2003 og 2007) benyttes i tilnærmet 100 % utstrekning (både for utgående og inngående dokumenter). Organisasjonen benytter MS Office 2003 med 2007 'plug in' for å kunne lese nyere format (docx mv).

Oppgradering til nyere versjon av MS Office (2010) vil sannsynligvis bli gjort i 2010; avhengig av tilstrekkelig budsjettamme. Støtte for ODF forventes å være inkorporert i ny versjon MSOffice. Evt. skifte til Open Office er per i dag ikke realitetsbehandlet (som alternativ til MS Office).

Vi har ingen merknader til at ODF standardiseres som obligatorisk format, men i parallell til MS Office-format minst ut 2012. Det bør dessuten holdes åpning for ISO-godkjent OOXML.

1.3 Andre format enn PDF og ODF

Konkurransetilsynet støtter framlegget om at offentlig sektor skal kunne motta andre formater med stor utbredelse innenfor anvendelsesområdet (lesing / redigering), og tilrettelegger for det (verktøy for konvertering av TIFF, JPEG, PNG, andre PDF-versjoner, MSOffice-format, m.fl. til PDF/A i samband med lagring i arkiv).

1.4 Ett format for lesing og redigering ?

Konkurransetilsynet etterlyser et ideelt (langsiktig) mål om å standardisere på et format som ivaretar både lesbarhet (universell utforming, langtidslagring), sikkerhet (skrivebeskyttelse mv) og redigerbarhet. Dette perspektivet kommer ikke til uttrykk i det foreliggende høringsdokument. Det er sannsynligvis ikke realiserbart i overskuelig framtid, men ikke desto mindre ønskelig, sett fra praktisk brukerbehovs ståsted.

2 Multimedia-standarder

Ingen kommentarer.

3 Obligatorisk standard for tegnsett: UTF-8

Konkurransetilsynet ser ingen store konsekvenser av forslaget. Det forutsettes at kravet legges til grunn ved systemutskifting / oppgradering.

4 Forslag til revisjon av standarder i gjeldende utgave av Referansekatalogen

- *Standardiseringsrådets forslag til revisjon av eksisterende standarder inneholder ingen krav til tidsfrister eller overgangsordninger. Vi ber om tilbakemeldinger på om hva som vil være rimelige overgangsordninger.*

Konkurransetilsynets kommentar: Ingen ytterligere kommentarer; jfr pkt 1.

- *Standardiseringsrådet foreslår å ta PDF versjon 1.3 inn i referansekatalogen med statusen "under utfasing". FADs vurdering er at PDF 1.3 inneholder vesentlig dårligere mulighet for*

universell utforming av dokumenter. PDF 1.3 har i praksis vært "under utfasing" siden regjeringsvedtaket om referanse katalogen for 13 måneder siden, da PDF versjon 1.4 ble vedtatt som den laveste/eldste godkjente PDF-versjon. Vi ber om kommentarer til dette, og til hvilke versjoner av PDF som gjøres obligatorisk på et generelt grunnlag.

Konkurransetilsynets kommentar: Ut fra vår betraktning beskrevet i pkt. 1.1 finner vi det naturlig at det PDF/A gjøres obligatorisk på generelt grunnlag. Vi medholder at PDF 1.3 fases ut.

Med hilsen

Bjørn Braathen (e.f.)
avdelingsdirektør

Kari Rørtveit
seniorrådgiver

Kopi til:
Fornyings- og
administrasjonsdepartementet
0030

Postboks 8004
Oslo